

Jahrbuch Deutscher Bibliophilen für 1917. Deutscher Bibliophilen-Kalender (5. Jahrgang), ki ga izdaja Hans Feigl v založništvu Morica Perlesa na Dunaju, prinaša bibliografski pregled novjših priporočila vrednih knjig. Med njimi čitamo tudi o znanih Andrejkovih prevodih „Slovenische Volks- und Soldatenlieder“ na str. 116 kratek referat, ki zasluži pozornost zaradi opazke o ilustracijah knjige: „Dichtungen der Kriegsjahre sind wohlweislich nicht aufgenommen worden. Die Sammlung gibt wieder Zeugnis, daß nicht allein die serbische Volksseele reiche poetische Schätze birgt (siehe die schöne Sammlung der Insel-Bücherei „Serbische Volkslieder“), sondern daß auch unter den verwandten Slowenen die echte Volksdichtung blüht. Freilich enthält die Sammlung auch minder Gutes. Entsetzlich sind die dem Buche beigefügten Bilder“.

Ponatiski slovenskih knjig v 18. stoletju in cenzura. Proti koncu 18. stoletja je izšlo precejšnje število slovenskih nabožnih knjig. Nekatere so dosegle v malo letih več ponatiskov. Dobička željni založniki so take knjižne izdelke nekako tihotapsko spravljali na svetlo ne meneč se za cenzurne zahteve. Ponatiskovali so celo letnice. Poleg drugih takih potvorb sta značilni oblastvu prikriti izdaji Redeskinijeve knjige: „Osem inu šestdeset sveteh pesm“ in neznanega pisatelja molitvenik — „Jesuiten-Büchel in schlechter Sprache“ ga zove Čop — z naslovom: „Hitra inu glatka pot pruti nebessam“.

Prva je izšla iz Egerjeve tiskarne leta 1775. Z isto letnico je bila ponatisnjena leta 1784., ne da bi se bilo to naznanilo okrožnemu uradu. Takisto se je zgodilo s „Hitro inu glatko potjo“. Kolikor se je dognalo, je bila na svetlo dana ta knjiga leta 1764. (Fr. Rebol, Matija Naglič in njegova rokopisna ostalina, Čas I. 1907 str. 456), v Ljubljani 1767, v Mariboru 1770, v Gradcu 1783; vrh tega je izšla ta knjiga brez letnice in tiskarja v Ljubljani z naslovnim napisom: Hitra inu glatka pot pruti nebessam. Tu je: Kratki inu lahki navuki, tudi vse potrebne andohti sa eno Dufho, katera shely po temo reunimo shiuleino enkrat tu Nebelhku vefelje dofezhi. V' Lublani, Per Aloisiu Raab, Landthafskimo Bukvevesko. 12°, str. 311; na poslednjih 7 straneh je natisnjena „Pesem per sveti mashi“: Pred stolam tvoje milosti . . . (Izvod te v našem knjigopisju še ne zabeležene izdaje se nahaja v zbirki podpisanega.) Kakor Redeskinijevo pesmarico je dal knjigovezec Raab tudi „H. i. g. p.“ ponatisniti s staro letnico pri Egerju. Okrožni urad je zvedel o tem in ukazal mestnemu magistratu, naj stvar preišče.

Ob uspehu preiskave je poročal magistrat imenovanemu uradu dne 13. grudnia 1784: Über gemachte Untersuchung wird hiemit berichtet, dass der Buchdrucker Herr Eger die zwey krainerischen Werke, das Liederbuch und Hitra in glatka Pot auf Anschaffung des Buchbündlers Rab aufgelegt habe. Zur Rechtfertigung gab er an, dass das erste bereits 1775 censurirt, und zu drucken gestattet worden, das zweite aber vor 2 Jahren auf das von dem gewesten Büchercensor Herrn von Schell eigens erteilte Imprimatur aufgelegt worden. Beide Bücher werden hiemit einem löblichen Kreisamte eingeschickt.

Na to je odgovoril okrožni urad magistratu dne 18. grudnia 1784: Derselbe bemerkt zwar in seinem Berichte vom 13. dieses, dass die vom Buchdrucker Egger wieder aufgelegte krainerische Liedersammlung bereits im Jahre 1775 censurirt, und zu drucken gestattet worden. Allein hier ist die Frage gar nicht, ob die Auflage von 1775, sondern nur, ob die Wiederauflage von 1784, die laut der gemachten Anzeige mit Aufdruckung der alten Jahreszahl geschehen ist, der Censur sei unterzogen worden. Der Magistrat hat also gedachten Buchdrucker das zur Wiederauflage erteilte Imprimatur, wie solches über das Werk Hitra in glatka Pod (sic!) bewirkt wurde, im Original abzufordern und samt seiner standhaften Äusserung, warum er die alte Jahreszahl aufgedruckt habe, hieher zu befördern. Podpisan je: Anton Freiherr Taufferer Per Capit. Circ. Labac. Paul Joseph Semen. (Mestni arhiv v Ljubljani fasc. 152—55, 19.)

Iz magistratnega poročila sledi, da je izšla „H. i. g. p.“ tudi leta 1782. Kako se je Eger opravičil, ni izvestno. Ob izdaji te knjige leta 1783., ko je pomnožena zagledala beli dan na stroške ljubljanskega knjigoveza Alojzija Raaba v Gradcu, trdi o. Marko Pohlin (Bibl. Carn. str. 27), da ljubljanska cenzura ni dovolila ponatiska.

O „stiskavcu“ Egerju je znano, da je ponatiskoval z letnicami vred tudi Paglovčevega „Zvestega tovarša“ in „Kempenzarja“; tega sicer s pravimi letnicami, a z napačnim številom izdaje (gl. Izv. Muz. dr. za Kr. XIV. 1904. str. 199).

Knjigopisec.